

ERMENİ DOSYASI

ÖMER SAMİ COŞAR

Anadolu'daki Fransız kuvvetleri güç durumdadır. Ermeniler için yapabilecekleri hiçbir şey yoktur

Ermeniler Gouraud ve Duffieux için ölüm kararı veriyor

Ermeniler tarafından haklarında ölüm kararı verilen Fransız generallerinden Gouraud (üstte) 1930'larda Mustafa Kemal Paşa'nın konduğu olarak geldiği Türkiye'de ve General Julien Duffieux (yanda) görülüyor...

6

1920 yılı nisanında gene Paris'te, Londra'da gazetelerde "Ermeni katliamı" haberleri dolu, Fransız hükümeti General Gouraud'a yeniden başvuruyor ve Ermeniler için acaba ne gibi yardımlar yapılabileceğini soruyor.

Generalin Beyrut'tan (23 Nisan) tarihi ile yolladığı kısa telgraf o kadar açık ki (20):

"Ermeniler, bizzat kendi davranışları ile kendilerini haksız duruma sokmuşlardır.

Nihayet Amerikalılar tarafından da kınanmışlardır. Buna da sebep, Ayıntıp'ta Amerikan Koleji'ni işgal etmeleri, Amerikan üniformalarını gaspederek, bu üniforma altında kolej pençerelerinden Türk evlerine ateş açmaları, köyleri yakmalarıdır."

General Gouraud, Ermeniler lehinde Fransa'nın artık yapabileceği hiçbir fedakârlık kalmamış olduğunu da ekler.

★ ★ ★

B EŞ ay sonra... General Gouraud hâlâ direniyor: "Kilikya'da Ermeniler hesabına sürdürmekte olduğumuz işgalin, Sevr Andlaşması'nın da imzalanmasından sonra, hiçbir anlamı kalmamıştır. Ayrıca, Ermenilerden bize bir yardım gelecek diye beklemek de hatadır."

General Gouraud'nun son telgrafından bu yana, mayısın ilk haftasında Pozantı'daki Fransız kuvveti Kemalist kuvvetin ellerine esir düşmüştür. Ve Çukurova'da Fransız işgal kuvveti aleyhindeki gelişmeyi de durdurmanın artık imkânı yoktur.

General Gouraud, 5 Eylül 1920 tarihli telgrafında, kimbilir kaçınıcı defa Fransız politikacılarına Mustafa Kemal ile anlaşmaktan başka çare kalmadığını ve Ortadoğu'daki Fransız başkumandanı olarak Kilikya'daki kuvvetlerini boşaltmaya hazırlandığını anlatır.

Ermenilerin yardımı ile Kilikya'daki durumun düzeltil-

● ERMENİLER KENDİ BAŞLARINA MİLİS TEŞKİLÂTI VE ÇETELERİ KURARLAR. FAKAT BUNLAR SADECE SOYGUNLAR DÜZENLEMEDİRLER. MİLLİCİ ÇETELERE KARŞI FRANSIZLARIN DÜZENLEDİĞİ BİR ZASKINA SÖZ VERDİKLERİ HALDE 1500 ERMENİ GÖNÜLLÜDEN SADECE 18'İ GELİR...

bileceğini hâlâ hayal edenler için de şu bilgileri verir:

"Ermenilerden hiçbir yardım beklenmemelidir. Milis teşkilâtı ve çeteler kuruyorlar fakat bunlar yalnız soygun yapmakla meşgul (21).

Burada Ermenilerden ne ölçüde bir yardım bekleyebileceğimiz hususunda size fikir verir ümidi ile aşağıdaki olayı anlatırım: Adana çevresine kadar gelen millici çetelere karşı subaylarımızdan Graci'nin kumandası altında bir kol teşkil edildi ve bununla ani bir baskın çıkışı planlandı. Ermeniler bu baskın için 1500 gönüllü vereceklerini

kumandanlığa bildirdiler. Yalnız Fransız kuvvetleri baskın çıkışına başlayıcı dakikada topu topu 18 Ermeni gönüllü gelebildi."

★ ★ ★

V E General Gouraud Ermeni komitecileri tarafından ölüme mahkûm edilir! Fransız generalinin 9 ekimde Beyrut'tan yolladığı telgraf şöyle: "Ermeniler bizi suçlamakla meşguller. Bir kısım Ermeni de, Fransız kumandan ve idarecilerinin katledilmeleri için çağrılarda bulunuyorlar. "Kara çete" adlı bir gizli Ermeni örgütü, beni ve

General Duffieux'yü ölüme mahkûm ettiğini bize duyurdu." (22)

★ ★ ★

E RMENİ örgütlerinin teşviki ile birtakım hayali planlar kuran ve "Ermenilerin haklı istekleri"ni yerine getirme maskesi altında sömürgelerine yeni sömürge ekleme hevesi ile işe atılan Fransız politikacıları için yapılacak bir iş kalmaz. Aristide Briand ve Franklin Bouillon gibi Ermeni oyunlarına kendilerini kaptırmayan idarecilerin elinde Fransız devleti, Mustafa Kemal'in genç devleti ile iyi geçinmenin, dost-

luk ilişkileri kurmanın yollarını aramaya koyulur.

Mersin'de bir Fransız müessesesi olan (Orosdi Bak)ın şubesini idare eden Fransız 15 ekim 1920'de genel müdürlüğe, Paris'e, bir mektup yollar. Genel müdür de, bilgi edinilmesi için bu mektubu dışişleri bakanlığına iletir. Mektubun sonunda şu satırlar var:

"Kilikya'da 18 aydır tam bir Ermeni taraftarlığına dayalı politika sürdürdük. Bu insanlara neler ama neler vaadeylemedik? Elleri silahlar verdik, milis teşkilâtı, polis, lejyon ve daha neler kurduk onlarla! Ve şimdi Türkler Kilikya'ya dönecek. Neler olacağını tahmin etmek o kadar zor değil. Türkler, köylerinin yakılmasını, mallarını soygununu, camilerine tecavüzleri affedecek insanlar değil." (23)

Evet, tahrik et, tahrik et. Sonra da bu soruyu sor?

İstanbul'daki her türlü azınlık, işgal sırasında düşmanla, Kuvay-ı Milliye aleyhinde her türlü işbirliğine yöneldi. Ne oldu? 1923 ekiminde katliam mı oldu?

(20) - Serie, Lévant, 1918-1929. SYRIE, LIBAN, CILICIE. Cild: 136. (S. 51).

(21) - Aynı seride, aynı cild: (S. 150)

(22) - Aynı seride, aynı cild: (S. 161)

(23) - Aynı seride, aynı cild:

YARIN:

Ermenileri tahrik edenler

